Kaderbrief 2023 - 2026

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2023-2026. Met deze kaderbrief kijken we jaarlijks vooruit en schetsen we de ontwikkelingen die mogelijk invloed hebben op de meerjarenbegroting.

Door het coronavirus bevinden wij ons als organisatie nog steeds in een situatie waarin het speelveld steeds verandert. De inhoud van deze kaderbrief kunnen we daar dan ook niet los van zien. We blijven te maken houden met onvoorspelbaarheid en onzekerheid.
Hierdoor wordt er al anderhalf jaar een continu beroep gedaan op het aanpassings- en uithoudingsvermogen van onze organisatie. Zo voeren we extra taken uit binnen de crisisorganisatie en proberen we daarnaast zo goed mogelijk onze reguliere dienstverlening door te laten gaan. Hoewel het zwaartepunt van de coronacrisis mogelijk achter ons ligt, blijft de toekomst onzeker.

We hebben te maken met landelijke ontwikkelingen zoals: de Omgevingswet, de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's en de discussie rondom taakdifferentiatie bij de brandweer. Ook deze ontwikkelingen brengen nog veel onduidelijkheden met zich mee. U leest in deze kaderbrief de invloed hiervan terug.

Naast de uitdagingen waar we voor staan, willen we als organisatie vooruit blijven kijken. We noemen daarom een aantal ambities in de kaderbrief. We blijven werken aan het verbeteren van onze dienstverlening, we realiseren verduurzaming en we binden en boeien ons personeel.
Zo zijn en blijven wij een betrokken organisatie. Een organisatie die op een maatschappelijk verantwoorde manier invulling geeft aan onze kerntaak: ***Bijdragen aan een veilig en gezond Fryslân.***

In deze kaderbrief leest u eerst een algemeen deel. Hierin staan de belangrijke landelijke ontwikkelingen en overkoepelende thema's. Vervolgens gaat de brief verder met de inhoudelijke ontwikkelingen per programma. Tot slot treft u een financieel deel aan met een bijbehorend financieel kader.

Hartelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur

Overkoepelende landelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet bevordert de integrale afweging als het gaat om besluiten in de fysieke leefomgeving. Alle aspecten die van invloed zijn, moeten meegenomen worden. Dit geldt dus zeker ook voor veiligheid en gezondheid.

De invoering van de Omgevingswet brengt de nodige onzekerheden met zich mee. Zo is het onduidelijk hoe groot de vraag vanuit de gemeenten echt gaat worden. Verder laten landelijke onderzoeken zien dat de komst van de Omgevingswet meer tijd en geld gaat kosten.
De minister van Binnenlandse Zaken heeft dit - en ook de bijzondere positie voor veiligheids-regio's hierin - onderkend.

De onzekerheid zal op korte termijn niet opgelost zijn. De invloed hiervan op de organisatie-onderdelen, hebben we bij de individuele programma's uitgewerkt.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is voor de veiligheidsregio's nog niet ingegaan. De veiligheidsregio's hebben tot een nader koninklijk besluit uitstel gekregen.
Tot dan blijven wij als Veiligheidsregio Fryslân vallen onder de Car-uwo. Het beheer hiervan is tot het eind van 2021 belegd bij de VNG. Hierna eindigen de aansluitingsovereenkomsten.

Om ook na 1 januari tot arbeidsvoorwaarden te komen, hebben de veiligheidsregio's landelijk afgesproken een werkgeversvereniging op te richten. Zodra duidelijk is wanneer de Wnra ingaat, kijkt deze werkgeversvereniging naar de gevolgen hiervan voor de rechtspositie van het personeel van de veiligheidsregio's.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

Tien jaar na de invoering heeft de evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (Wvr) - in opdracht van de minister van Justitie en Veiligheid - onderzocht hoe de wet uitpakt. Sluit de wet aan bij de huidige situatie? En is de wet voldoende voorbereid op toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing in het algemeen?

De evaluatiecommissie vindt aan de ene kant dat de Wvr heeft bijgedragen aan een meer professionele brandweerzorg en crisisbeheersing. Aan de andere kant merkt de commissie ook een aantal aandachtspunten op. De commissie concludeert in haar rapport dat de Wet veiligheidsregio's vernieuwd moet worden. De veiligheidsregio's functioneren namelijk goed als het gaat om regionale branden, incidenten en crises. Maar, crises worden ingewikkelder en overschrijden vaker regionale grenzen. Gevolg hiervan is dat we meer moeten samenwerken: veiligheidsregio's onderling maar ook met crisispartners en het Rijk.

Het kabinet onderschrijft de hoofdlijnen van het evaluatierapport. Behandeling en verdere actie naar aanleiding van het rapport, gebeurt als er een nieuw kabinet is. Ondertussen werken de veiligheidsregio's aan de aanbevelingen van de evaluatiecommissie. We weten nu nog niet welke gevolgen dit voor 2023 heeft.

Overige landelijke ontwikkelingen

In veel landelijke overleggen - zoals het Veiligheidsberaad, de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) en Raad van Directeuren Publieke Gezondheid (DPG-raad) - vindt overleg plaats over een breed scala aan strategische onderwerpen.
Deze onderwerpen kunnen invloed hebben op ons beleid en het financieel kader.

Overkoepelende thema's

Digitale dienstverlening

De afgelopen jaren hebben we flinke stappen gezet op het thema informatiemanagement. We hebben ons gericht op het verhogen en verbeteren van de digitale dienstverlening aan de Friese burgers. We hebben hiervoor meerjarige programma's ontwikkeld. Denk hierbij aan:

- Het beter inrichten van de i-functie in de organisatie.
- Het (her)formuleren en vaststellen van informatiebeleid.
- De sturing op projecten.

Daarnaast moeten we voldoen aan wettelijke verplichtingen op het gebied van privacy en het gebied van IT. Dit omvat bijvoorbeeld de Algemene Verordening Gegevensbescherming, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid en de NEN7510.

We verwachten dat we de resultaten van de programma's in 2023 afronden en borgen. Dat geldt zeker voor de uitvoering van het versnellingsplan informatieveiligheid, dat we landelijk als veiligheidsregio's met elkaar hebben afgesproken. Het geldt ook voor de belangrijkste thema's uit de projectenportfolio, namelijk:

- Het verbeteren van data en datamanagement, gericht op stuurinformatie intern en extern.
- Het verbeteren van de gegevensuitwisseling met burgers en ketenpartners.
- Het verbeteren van procesmatig werken en het digitaliseren van processen.
- Het vergroten van digi-vaardigheden en digitaal leiderschap.

We verwachten dit alles te realiseren binnen het budget dat hiervoor aan ons is toegekend.

Uitstekend werkgeverschap

Wij vinden het als Veiligheidsregio Fryslân erg belangrijk om een goede werkgever te zijn. Onze medewerkers zijn onze drijvende kracht. Daarom is het belangrijk dat we een organisatie zijn waar mensen graag en lang werken. Op basis van het medewerkerstevredenheidsonderzoek brengen we in kaart hoe we dit kunnen bereiken en welke onderwerpen onze aandacht nodig hebben.

Voor een aantal functies binnen GGD Fryslân zien en verwachten we in de toekomst meer krapte (bijvoorbeeld artsen). Daarom zijn we het afgelopen jaar gestart met het project arbeidsmarktcommunicatie. Met als doel om ons als werkgever te profileren en samen met de medewerkers het merk GGD uit te dragen.

Door in te zetten op goed werkgeverschap, creëren we een toekomstbestendig personeelsbestand binnen de afdeling Crisisbeheersing. Hiermee kunnen we de veranderende rol van crisisbeheersing in de maatschappij aan.

Voor Brandweer Fryslân is het zijn van een goede werkgever voor medewerkers en vrijwilligers ook enorm belangrijk. Dit heeft onze constante aandacht. Zo is er budget voor bindingsactiviteiten, hebben we extra aandacht voor het werven van vrijwilligers, staan we uitgebreid stil bij onderscheidingen en investeren we in leiderschaps- en samenwerkingstrajecten.

Duurzaamheid

De komende jaren zetten we het thema duurzaamheid hoog op de agenda. De klimaatontwikkelingen, en de invloed daarvan op de samenleving, vragen namelijk steeds meer aandacht voor het vergroten van duurzaamheid. We vinden het hierbij wel belangrijk om een verantwoorde balans te vinden tussen gezondheidsdoelen, veiligheidsdoelen en duurzaamheidsdoelen.

Binnen de financiële kaders gaan we aan de slag met circulaire inkoop en nul op de meter bij nieuwbouw. Verder doen we onderzoek naar het hergebruik van materialen en het verwerken van medicijnresten.

Wij zijn, vanwege onze gezondheids- en veiligheidstaken, veel onderweg binnen Fryslân in dienstauto's en met brandweermaterieel. Zo kunnen we snel bij de Friese burger zijn. Daarom zetten we in op het verduurzamen van onze mobiliteit. Dit heeft mogelijk financiële consequenties. Daarnaast stijgen de kosten voor energie, bouw en materialen aanzienlijk: onze huidige huisvestingsbudgetten zijn daardoor mogelijk niet meer toereikend.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Gezondheid

Invoering Omgevingswet / duurzaam gezond leven

In ons huidig GGD-beleidsplan staat dat gezondheid een prominente plek krijgt in het omgevingsbeleid van Friese overheden. Met de komst van de Omgevingswet krijgen de gemeenten meer ruimte en verantwoordelijk op dit beleidsterrein. Veel Friese gemeenten noemen gezondheid ook als belangrijk thema in hun omgevingsvisie. We zien meer aandacht voor en waardering van een gezonde leefomgeving. Friese gemeenten benaderen ons dan ook vaker met vragen of om mee te werken aan activiteiten op dit gebied.

De bestuurscommissie Gezondheid gaf ons in december 2019 de volgende opdracht:
Met incidentele middelen een vervolg geven aan de toenemende activiteiten over gezondheid, onze beleidsadviesrol over een gezonde leefomgeving in 2020 en 2021 versterken en inzicht krijgen in wat dit na 2021 (structureel) vraagt van GGD Fryslân.

Die laatste vraag kunnen we maar voor een deel beantwoorden. Dit komt door uitstel van de invoering van de Omgevingswet. Daardoor is het onder andere onduidelijk of er landelijke middelen beschikbaar komen voor dit thema. De bestuurscommissie Gezondheid heeft in de vergadering van 25 november 2021 besloten om de tijdelijke personele uitbreiding drie jaar te verlengen (2022-2024). Daarna kijken we naar eventuele structurele gevolgen. Zo kunnen we tot die tijd wel verder gaan met de extra adviesvragen over een gezonde leefomgeving.

Voor zover het jaarresultaat dit toelaat, maken we bij de jaarrekening 2021 een bestemmingsreserve voor gezonde leefomgeving. Hieruit dekken we de kosten voor de tijdelijke personele uitbreiding.

Invoering Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) / Zorg & Veiligheid

De Wet aanpak multi-problematiek sociaal domein (Wams) moet de (domein overstijgende) gegevensuitwisseling voor inwoners met multi-problematiek makkelijker maken. Uitgangspunten in deze wet zijn dat gemeenten een meldpunt inrichten en dat bestaande meldfuncties zo veel mogelijk verbonden worden. De Wams gaat waarschijnlijk eind 2022 in. Ons meldpunt zorgwekkend gedrag kan hierin een rol spelen. De bestuurscommissie Gezondheid heeft op 6 oktober 2021 besloten de dienstverleningsovereenkomst collectieve taken Wvggz voor drie jaar te verlengen. Hierin is het meldpunt meegenomen. In deze periode verkennen we of en zo ja, hoe we deze zaken kunnen opnemen.

Prenataal huisbezoek

De Wet Publieke Gezondheid is aangepast. De categorie onder de negen maanden (-9 maanden) is toegevoegd aan de jeugdgezondheidszorg. Aan het gemeentefonds worden middelen toegevoegd om een extra contactmoment te regelen. We noemen dit het prenatale huisbezoek. De Bestuurscommissie Gezondheid heeft in de vergadering van 25 november 2021 besloten hoe wij hier invulling aan geven en ons de benodigde middelen toegekend.

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

Aan het gemeentefonds worden middelen toegevoegd voor de uitvoering van de Meningokokken W-vaccinaties en de HPV-vaccinaties voor jongens. Zoals bestuurlijk is afgesproken nemen we deze middelen op in de begroting van de GGD. We voegen de vaccinaties toe aan de uitvoering van het RVP.

Intensivering toezicht en handhaving gastouderopvang

Het kabinet heeft besloten om met ingang van 1 januari 2022 het toezicht en de handhaving in de gastouderopvang te intensiveren. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid stelt hiervoor structureel 6.4 miljoen euro extra beschikbaar. Gemeenten krijgen een jaar de tijd om dit te regelen. In 2022 komen wij met een voorstel naar het bestuur over hoe wij dit als GGD Fryslân gaan invullen.

Noord-Nederlandse samenwerking

We onderzoeken de mogelijkheden om deskundigheid vast te leggen op regionaal en/of landelijk niveau. Denk hierbij aan onderwerpen als infectieziektebestrijding, TBC en medische milieukunde. Door de wereldwijde corona-uitbraak is expliciet naar voren gekomen dat we dit in Nederland niet stevig genoeg hebben georganiseerd en vastgelegd. We verwachten daarom nieuwe landelijke normstellingen en daardoor mogelijk hogere kosten.

Invulling infectieziektebestrijding na corona - Organisatieontwikkeling

Zoals hierboven aangegeven, heeft de wereldwijde corona-uitbraak aangetoond dat infectie-ziektebestrijding in Nederland niet stevig genoeg is georganiseerd. Op rijksniveau wordt momenteel nagedacht over hoe we dit landelijk beter kunnen inrichten. Binnen GGD Fryslân is dit ook onderdeel van de organisatieontwikkeling. We nemen hier de landelijke inzichten van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en GGD GHOR Nederland in mee. We verwachten in 2022 een concreet voorstel aan het bestuur te doen.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Brandweer

Omgevingswet

In het bestuursvoorstel van 16 juni 2021 heeft Brandweer Fryslân aangegeven dat de komst van de Omgevingswet waarschijnlijk meer tijd en geld gaat kosten ten opzichte van het huidige kostenpeil. Landelijke onderzoeken ondersteunen dit en ook de minister onderkent het. Naar aanleiding hiervan heeft Brandweer Nederland een plek aan tafel gekregen bij de evaluaties van de Omgevingswet in 2022, 2023 en 2027.

In het voorstel van 16 juni 2021 hebben we met gemeenten afgesproken dat de kosten 'worden bevroren'. Dit betekent dat we uitgaan van het huidige prijspeil en dat we hier in de eerste twee jaar na invoering van de wet alleen een prijsindexatie tegenover zetten. Op die manier krijgen gemeenten wat ze nu ook hebben: een bedrag aan kosten voor brandweertaken waarvan bekend is dat deze in het jaar daarna maar een paar procent wijzigen.

Gedurende die twee jaar houden wij bij welke uren waaraan echt besteed worden en voor welke gemeente. We delen dit met gemeenten en dat leidt tot een evaluatie/herberekening van de kosten. Concreet betekent het dat de Omgevingswet voor de betreffende brandweertaken (DVO's en afsprakendocument) in 2023 en 2024 zonder financiële gevolgen ingevoerd wordt.

Impact coronacrisis

De coronacrisis heeft binnen onze organisatie vooral impact gehad op de opleidings- en oefenactiviteiten. We lopen achter als het gaat om onze opleidingsjaarplannen. Aan de ene kant komt dit omdat we te maken hebben met een lagere instroom van nieuwe vrijwilligers, maar ook een lagere uitstroom van huidige vrijwilligers. Vrijwilligers committeerden zich namelijk langer aan de brandweer tijdens de crisis, maar stromen nu toch nog uit. In de komende jaren keert deze in- en uitstroom weer terug op het verwachte niveau. Aan de andere kant konden we opleidingen niet of beperkt organiseren.

We verwachten de totale effecten, zowel financieel als planmatig, in het eerste kwartaal van 2022 in beeld te brengen.

Bouwagenda

Eerder hebben we grootschalige nieuwbouw- en verbouwplannen uitgesteld, in afwachting van besluiten over taakdifferentiatie. Een aantal brandweerposten bevindt zich in minder goede staat. Daarom hebben we de bouwagenda weer opgestart. De komende vijf jaar voeren we de plannen voor meerdere posten uit. De financiële lasten zijn, op basis van het prijspeil medio 2021, tot 2040 gedekt in de meerjareninvesteringsplanning.

Natuurbrandbeheersing

Op het gebied van natuurbrandbestrijding moeten we ons materieel flink opwaarderen. Ons bestaande materieel is verouderd of onvoldoende aanwezig. Zo kunnen we niet voldoen aan de wet en afspraken die we hebben gemaakt in 3Noord-verband en met de Meldkamer Noord-Nederland. De basis hiervoor is het risicoprofiel[1] zoals dat geldt voor de posten die zijn aangewezen voor natuurbrandbestrijding. Bovendien hebben wij verplichtingen als het gaat om grootschalig specialistisch brandweeroptreden natuurbrand. Op dit moment brengen we in beeld wat de (financiële) consequenties zijn en hoe we dit opnemen in de meerjareninvesteringsplanning.

[1] Risicoprofielen per post zijn gebaseerd op uitwerkingen uit de Risico Index Natuurbrandbeheersing (RIN).

De uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing krijgt de komende jaren verder vervolg. Eerder hebben wij met ketenpartners projectmatig gewerkt aan de gehele keten van natuurbrandbeheersing. Het structureel beheren en vastleggen hiervan in de verschillende organisaties is de volgende fase. In de periode 2022-2024 werken we aan het verder vastleggen van:

- Risicoherkenning, preventie (Risico Index Natuurbranden en schouw), planvorming en advisering vanuit specialisatie natuurbrand (continu proces, sinds 2013);
- Incidentbestrijding met efficiënte slagkracht (materieel en vakbekwaamheid);
- Informatiemanagement, deelname aan landelijke en regionale werkverbanden, Natura 2000 beheerplannen.

Datahuishouding op orde

We hebben duidelijk de behoefte om meer gebruik te maken van data voor het toezicht houden op het functioneren van de organisatie. Zo bleek uit de evaluatie dekkingsplan dat data onvoldoende beschikbaar was en lang niet altijd even betrouwbaar. We konden hierdoor op meerder vlakken geen conclusies trekken. Het is dus belangrijk om onze datahuishouding op orde te krijgen, ook omdat het bestuur behoefte heeft aan beter inzicht in opkomsttijden. Aankomend jaar werken we daarom verder aan de eerste stap: de databehoefte in beeld krijgen. Na deze eerste stap hebben we structureel nieuwe kennis in huis nodig om de beschikbare data te analyseren en gericht in te zetten. Wanneer we bij deze stap zijn aangekomen, onderzoeken we hoe we dit binnen de bestaande formatie inrichten.

Risico's energietransitie

Om te komen tot CO2-neutrale energievoorzieningen, is een transitie naar het gebruik van duurzame energiebronnen en -dragers nodig. Denk hierbij aan bijvoorbeeld waterstof, zonne-energie, batterijen of Liquified Natural Gas (LNG). De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's voor de fysieke leefomgeving met zich mee. Deze zijn grotendeels nog onbekend. Waar we nu bijvoorbeeld weten hoe om te gaan met een (inpandige) gaslekkage, geeft dit in de toekomst een ander handelingsperspectief zodra een voorziening op waterstof draait. Bovendien zijn de van oudsher gebruikte fossiele brandstoffen de basis van de huidige wet- en regelgeving. Wij hanteren deze ook bij de advisering over (omgevings)vergunningen. Wij zijn scherp op nieuwe ontwikkelingen en bereiden ons voor op nieuwe risico's. Het is moeilijk in te schatten in hoeverre de energietransitie extra inspanningen op hoger tempo van ons vraagt. Voor 2023 is de verwachting dat we hier incidenteel geld voor nodig hebben. Bij het schrijven van het jaarverslag 2021 kijken we of we hier een deel van het verwachte positieve saldo voor kunnen reserveren, zodat dit geen stijging van de gemeentelijke bijdrage met zich meebrengt.

Taakdifferentiatie

Het huidige systeem van een aparte rechtspositie voor brandweervrijwilligers is in strijd met de Europese wet- en regelgeving. Om nauwkeurig onderscheid tussen vrijwilligers en beroepskrachten te maken heeft de Denktank Taakdifferentiatie een denkrichting uitgewerkt. In juni 2021 heeft het Veiligheidsberaad de Denktank opgeheven en een nieuwe stuurgroep 'toekomstbestendig brandweerstelsel' ingericht. Deze stuurgroep gaat aan de slag met een tweeledige opdracht. In de eerste plaats onderzoeken zij wat wenselijke thema's voor een toekomstbestendig brandweerstelsel zijn. Daarnaast komen zij tot een plan voor de invoering van de eerste bouwsteen. Deze bouwsteen bestaat uit het afschaffen van kazernering en consignatie voor vrijwilligers. Concreet betekent dit het volgende: onderscheid in het enerzijds verplicht en anderzijds niet verplicht worden gesteld om taken uit te voeren en beschikbaar te zijn. Voor ons als Veiligheidsregio Fryslân heeft dit gevolgen voor een aantal piketfuncties dat momenteel deels met vrijwilligers wordt ingevuld.

Nu primair een keuze is gemaakt voor de implementatie van de eerste bouwsteen, vallen de oorspronkelijk verwachte extra kosten lager uit. Toch is het zeker dat we voor de invoering van deze bouwsteen structureel extra kosten moeten maken. Het is nog onduidelijk wie deze kosten gaat dragen. We houden het bestuur op de hoogte van de ontwikkelingen.

Toekomstverkenning Brandweer Nederland

Het is belangrijk tijdig zicht te krijgen op maatschappelijke, sociale en technologische ontwikkelingen en de betekenis daarvan voor toekomstgericht beleid. De Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) heeft het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) opdracht gegeven tot het uitvoeren van een toekomstverkenning voor de brandweer, gericht op de komende tien jaar (2020-2030). Het uiteindelijke resultaat is een rapport met opgehaalde informatie en inzichten. De RCDV heeft hiermee voldoende inbreng voor het maken van een strategische agenda en een uitvoeringsplan voor de komende jaren. Het eindrapport is waarschijnlijk eind 2021 klaar. Het is op dit moment nog onduidelijk welke gevolgen dit voor ons gaat hebben in 2023.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing

Informatiepositie

Recente (grensoverschrijdende) crises laten zien dat informatiemanagement en coördinatie in de crisisaanpak tussen de veiligheidsregio's onderling en met het Rijk beter kan. Een verkenning naar oplossingen heeft geleid tot een gezamenlijke ambitie: het ontwikkelen van een Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk (KCR2). Dit is een schaalbaar samenwerkingsplatform dat op basis van een professionele kennis- en netwerkstructuur het crisismanagement in ons land ondersteunt. Het Veiligheidsberaad heeft de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCVD) opdracht gegeven om samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid een inrichtingsplan en instellingsbesluit voor KCR2 op te stellen. Aan de 25 veiligheidsregio's is alvast gevraagd om een impuls te geven aan initiatieven voor informatiemanagement in de eigen regio. Zo kunnen we de realisatie van KCR2 met elkaar bevorderen.

In 2022 werken we daarom verder aan het realiseren van een structureel informatieknooppunt binnen de afdeling Crisisbeheersing. We brengen de benodigde producten, mensen en middelen in beeld. We weten nu nog niet welke financiële effecten dit heeft in 2023. Ons uitgangspunt is dat we gebruik maken van de reeds beschikbare middelen.

Datamanagement op orde

Wij hebben de behoefte om meer gebruik te maken van de beschikbare data voor het monitoren en signaleren van risico's in het functioneren van de crisisorganisatie. Denk hierbij aan KPI's om doelstellingen te bewaken, zoals de beschikbare capaciteit. Nieuwe crisistypen vragen continu om informatiemanagement in de koude, lauwe en warme fase. Data moet daarom beschikbaar en betrouwbaar zijn. In 2022 starten we met het in beeld brengen van de databehoefte. We weten nu nog niet welke financiële effecten dit heeft in 2023. Ons uitgangspunt is dat we gebruik maken van de reeds beschikbare middelen.

Toekomstbestendige Crisisbeheersing

De RCDV ontwikkelt een strategische agenda 2023-2026 voor de invulling van de maatschappelijke opgaven met een toekomstbestendige crisisbeheersing (en brandweerzorg). De strategische agenda leidt onder andere tot een beter zicht op vragen als:

- Welke ontwikkelingen komen op de veiligheidsregio's af en veranderen daardoor de opgaven en vragen waar de organisatie voor staat?
- Vergen deze ontwikkelingen een heroverweging van onze (kern)taken?
- Met welke mensen en partners werken we in de toekomst samen om invulling te geven aan onze maatschappelijke opgaven?

Het vervolg van de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en andere ontwikkelingen zijn van invloed op de antwoorden op deze vragen. Gelijktijdig stellen we in 2022 een nieuw meerjarenbeleidsplan voor het domein Veiligheid op. In dit plan staan de afgesproken koers en hoe wij binnen het Friese risicoprofiel invulling geven aan veiligheid in Fryslân. We weten nu nog niet welke gevolgen dit in 2023 heeft voor onze afdeling en onze rol in de maatschappij.

Impact coronacrisis

De coronacrisis heeft voor de afdeling Crisisbeheersing invloed gehad op alle reguliere activiteiten. Bijna alle activiteiten zijn vertraagd. Inmiddels hebben we een deel van het werk ingehaald. We doen nog steeds activiteiten in de coronacrisis (met name GHOR en Bevolkingszorg). Deze nemen we op in de reguliere werkzaamheden. We verwachten de effecten, zowel financieel als planmatig, in het eerste kwartaal van 2022 in beeld te brengen.

Meldkamerfunctie Crisisbeheersing

Per 1 januari 2023 richten we een landelijke faciliteit in. Hiermee leggen we structureel de landelijke activiteiten (inclusief bijbehorende taken) vast van de veiligheidsregio's als het gaat om de meldkamerfuncties veiligheidsregio en verbindingen. De kernopgave van de faciliteit is het borgen van de collectieve belangen van de veiligheidsregio's in de dossiers meldkamer en verbindingen. Er zijn nog altijd veel en intensieve activiteiten nodig om te komen tot het landelijk functioneren als één netwerk van meldkamers brandweer en veiligheidsregio. Doel is elkaars taken over te kunnen nemen en het realiseren van een gezamenlijke doorontwikkeling (visie meldkamer 2025). De beleidsmatige en financiële impact van de resultaten van deze faciliteit op onze regio zijn nog onduidelijk.

Financiën

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader is vastgesteld in de kaderbrief 2022-2025 en werkt door in de meerjarenbegroting 2022-2025. De totale gemeentelijke bijdrage, zoals vastgesteld in de begroting 2022-2025 inclusief 2026, is als volgt:

Huidig Financieel kader	2023	2024	2025	2026*
Meerjarig beeld (vastgesteld begroting 2022)	**71.909**	**73.891**	**75.981**	**77.594**

**Bijdrage 2026 is niet opgenomen in de begroting 2022, maar is bepaald volgens dezelfde uitgangspunten.*

De totale begroting van de veiligheidsregio bestaat uit meer dan alleen de bijdragen van de Friese gemeenten. Voor 2023 ziet de begroting er in het huidig geldende kader 2022-2025 als volgt uit:

Totale lasten	86.799	
Rijksbijdrage BDUR	7.396	-/-
Opbrengst maatwerk en diensten derden	7.494	-/-
Gemeentelijke bijdrage (zie tabel hierboven)	71.909	

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

Kader 2023-2026	2023	2024	2025	2026*
Gemeentelijke bijdrage 2022	**71.909**	**73.891**	**75.981**	**77.594**
Structureel				
Prenataal huisbezoek (JGZ)	188	188	188	188
Omgevingswet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Natuurbrand	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal beleidsontwikkelingen 2023-2026	*188*	*188*	*188*	*188*
Cao: loonontwikkeling incl. werkgeverslasten	228	333	444	559
Cao: thuiswerkvergoeding	141	141	141	141
Cpi: structureel 1,7% (voorlopig '23 3,4%)	466	481	497	505
Rijksvaccinatieprogramma	251	251	251	251
Totaal autonome ontwikkelingen 2023-2026	*1.086*	*1.207*	*1.333*	*1.456*
Totaal effecten 2023-20256	*1.274*	*1.395*	*1.521*	*1.644*
Procentuele ontwikkeling	1,8%	1,9%	2,0%	2,1%
Gemeentelijke bijdrage	**73.183**	**75.286**	**77.502**	**79.239**

Omdat we de financiële gevolgen van de beleidsmatige ontwikkelingen nog niet kunnen bepalen, kleuren de autonome ontwikkelingen het financieel kader. Zodra bekend is hoeveel middelen de beleidsmatige ontwikkelingen vragen, passen we dit overzicht aan.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling loonkosten en thuiswerkvergoeding

Op het moment van schrijven is er nog geen nieuwe cao. De onderhandelingen zijn inmiddels afgerond en dit heeft geresulteerd in een principeakkoord. Dit akkoord is het uitgangspunt voor deze kaderbrief. Bij dit akkoord stijgen de lonen met 1,5% per 1 december 2021 en met 2,4% per 1 april 2022. Ook ontvangen medewerkers een thuiswerkvergoeding van € 2 netto per thuiswerkdag. We schatten in dat medewerkers gemiddeld 50% thuis werken.

Het akkoord gaat uit van een looptijd tot 2023. Om deze reden houden we in de kaderbrief rekening met een loonindexatie vanaf 2023. Hiervoor gebruiken wij de indexering voor de loonkosten die is aangegeven in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Dit betreft de loonvoet sector overheid volgens de Macro Economische Verkenning (MEV2021) van het Centraal Planbureau (CPB). In de begroting 2022 zijn we uitgegaan van de indexering van 1,9% en voor de jaren daarna van 2,3%. Uit de MEV2022 blijkt een indexering van 2,3% voor 2023, gevolgd door 2,1% voor 2024 en 2,4% voor 2025 en 2026. Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een verhoging van de kosten.

Indexering materiële kosten

De indexering voor de materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november, ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2021, die de basis vormt voor de indexering van de materiële kosten van 2023, is nog niet bekend. Daarom hanteren we in de kaderbrief voor het jaar 2023 de laatst bekende CPI (oktober 2021): 3,4%. Volgens de septembercirculaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2024 en verder uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 1,7% per jaar. In de begroting 2022 is voor de jaren 2023 en verder een indexatie van 1,6% opgenomen.

Rijksvaccinatieprogramma

Bij de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) heeft de bestuurscommissie Gezondheid besloten om de middelen, die aan het gemeentefonds worden toegevoegd, beschikbaar te stellen aan de GGD (taakgerichte bekostiging). Met ingang van 2021 is de meningokokken ACWY-vaccinatie structureel toegevoegd aan het RVP en in 2022 wordt het RVP uitgebreid met de HPV-vaccinatie voor jongens. Voor deze vaccinaties geldt dat we de middelen, die hiervoor via het gemeentefonds beschikbaar komen, nog niet hebben opgenomen in de begroting. Door middel van begrotingswijzigingen nemen we deze middelen op. In het financieel kader hebben we het structurele effect van deze vaccinaties opgenomen.

Ontwikkeling Bdur

We hebben te maken met verschillende landelijke ontwikkelingen. Denk hierbij aan het ontwikkelen van een Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk (KCR2) en de oplopende kosten van natuurbrandbeheersing. Mede hierdoor heeft het Rijk besloten tot een structurele verhoging van de Bdur. Voor onze regio betekent dit een structurele verhoging van € 145.000 per 2022.
Begin 2022 komen we met voorstellen naar ons bestuur over hoe we dit geld inzetten.
Ons uitgangspunt hierbij is dat we adequaat inspelen op de landelijke ontwikkelingen zonder de gemeentelijke bijdrage te verhogen.

Onzekerheden en risico's

Van een aantal van de hiervoor genoemde beleidsmatige en autonome ontwikkelingen weten we welke gevolgen zij hebben op onze begroting. Deze hebben we dan ook vertaald in het meerjarig financieel kader. Van een aantal ontwikkelingen weten we dat ook niet en daarom zijn ze ook nog niet meegenomen in de begroting. De belangrijkste risico's van deze ontwikkelingen hebben we hieronder benoemd.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

Het Veiligheidsberaad heeft besloten om een werkgeversvereniging voor de veiligheidsregio's op te richten per 2022. Aanleiding is dat de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor de veiligheidsregio's nog niet is ingegaan. Daarom moeten we tijdelijk tot een eigen collectieve rechtspositieregeling komen. We weten nu nog niet welke gevolgen dit voor 2024 heeft.

Taakdifferentiatie brandweervrijwilligers

Zoals in hoofdstuk 4 van deze kaderbrief staat, zijn er ontwikkelingen omtrent de taakdifferentiatie van de brandweervrijwilligers. De oorspronkelijke verwachte kosten vallen lager uit. Maar daar staat tegenover dat we voor de invoering van de eerste bouwsteen (het afschaffen van kazernering en consignatie voor vrijwilligers) structureel extra kosten moeten maken. Het is nog onduidelijk wie deze kosten gaat dragen. We houden het bestuur op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

De evaluatiecommissie Wvr heeft haar rapport naar de doeltreffendheid en de effecten van de wet uitgebracht. De commissie concludeert in haar rapport dat de Wet veiligheidsregio's vernieuwd moet worden. Het kabinet onderschrijft de hoofdlijnen van het evaluatierapport. Behandeling en verdere actie naar aanleiding van het rapport, gebeurt als er een nieuw kabinet is. Ondertussen werken de veiligheidsregio's wel aan de aanbevelingen van de commissie. We weten op dit moment nog niet welke gevolgen dit heeft voor 2023.

Algemene prijsontwikkeling

Conform de financiële verordening hanteren wij een indexatie op basis van de consumentenprijsindex (CPI). De verwachting is dat prijsstijgingen, bijvoorbeeld op materieel- en materiaalgebied, (ver) boven de reguliere indexering uitgaan. Oorzaken van de prijsstijgingen zijn onder meer: wereldwijde economische ontwikkelingen, schaarste aan grondstoffen en milieumaatregelen. Verder spelen een rol: vertragingen in productie en transport als gevolg van de coronacrisis en de vermindering van het aantal aanbieders op de markt. We kunnen de financiële consequenties op dit moment niet concreet maken.

Langere en onbetrouwbare levertijden

Als gevolg van grondstoftekorten en krapte op de arbeidsmarkt, hebben we ook te maken met problemen bij de tijdige levering van materieel, materiaal en diensten. Daarom moeten we hier bij aanbestedingen in de planning rekening mee houden, trajecten vroeg beginnen en duidelijke afspraken met leveranciers maken. Voor ons regulier onderhoud en de aanschaf van kleiner materiaal is het nodig dat we voldoende aandacht aan het voorraadbeheer besteden.
We moeten voorkomen dat er, door problemen met de levertijden, risico's in de uitvoering van de hulpverlening ontstaan. De ontwikkelingen rond levertijden kunnen financiële consequenties hebben (verschuiving van kosten in de tijd).

Effecten corona op regulier werk

Net als vorig zitten we nog in de coronacrisis. Een indirect gevolg hiervan is dat veel werkzaamheden vertraging hebben opgelopen. We houden het bestuur via de reguliere P&C-cyclus op de hoogte van hoe wij deze vertraging inhalen.

Rente

Op dit moment zijn de financieringslasten erg laag. Door de huidige rentesystematiek levert dit een voordeel op voor de gemeenten. Maar, bij stijgende marktrente wordt de rentelast hoger dan de beschikbare uitzetting van de kapitaalslasten.